דבר אין ספק מלבד מיד, ודאי (ודאי בת או אם וספק ד)

המאיר בבמות (ק"ו) מי שלוי שהתה אחר בעלה מת ונשאת ילדה, ואני אם בן ט' לראשון או בן ג' לאחרון וכו' הוי שניהם בהנים הוי אוסרן עליהם והם אוסרים עליו, הוי אינו מטמא להם והם אינן מטמאים לו, הוי אינו ירש אותן אבל הם ירשין אותו וכו'.

בעת ההרשאה (לגי ה') דמיירי דוקא יש להם בנים דהם ודאי ירשים והוי ספק אבל אם אין להם בנים רק אחים, והבן טומן שמוי הוי בן ואין לבם כלום, אני הדין שיתלוקו, והיינו ספק בן, משום לאחים ספק ירשין, דהרי אם הוי בן, שאין האחים ירשים, נמצא דהאחים אינם ודאי ירשים. (x) אבל הרמב"ן ס"ל סברא הראב"ד בבכ"ל, אז אין ספק מלבד מיד ודאי.

יש לדון מה סברת המחלוקת בצה"ל, דלכאורה לחדר, אם יש לבת או לאח דין ירש, אם בשעת דאיבוד בן, אלו כיון דהבן ראוי דבכסים לא עדיף לבת או לאח לירש, נמצא דהאח הוי ודאי ירש, והבן הוי ספק ירש, ואין ספק מלבד מיד ודאי. ועוד' ד' הרמב"ן.

מיהו אבל דהמאיר בשעת שיש מוקדם, אין לו דין ירש כלל, אב בשאיבוד ספק בן, לא אמר דהאח או הבת הוי ודאי, דאם הוי בן, האח או הבת לא ירשים כלל, נמצא דהוי ספק וספק וחולקין. ועוד' ד' הריטב"א והמהרש"ל דלמ"ל.

---

x) וכן ר' הריטב"א דק שם.

ובסך הכל ידוע (קמ"ד) הכל את אדם ועשה לו מת, הרי שלא
קנה לבעל או לאחר, ומן הסתם לבעל של אדם (אמי הכלן), או לאחר של
אדם (אם אין לו בנים אחרים). ולכאורה קשה, אם אין לכלל בנים, אמאי
נתן לאמי אדם, והרי הכלן הוא בן, ומצוי דאמי אדם ליבוי בן ורש, והוי
בנתן לקרובים. וכל דסתם סומך בלם ורש מעולמו מיני ורש, הלכך
כיון דיש לו בן ורש (והבן הכלן גם לרש מתוך חלק ההשבה) נתן
לאמי אדם, מיהו אלה הסוברים בליבוי שלו בן ורש, יקשו המשנה בני
הקדש שם דהכוונה נתן לבעל של הכלן, (והרי בעל של הכלן ורשים
עם אחר של הכלן גרוע תמת אחרים יהו בעיך, דורשים מבת אדם
בלבד. ואם אין לכלן בנים, נתן לאחר של הכלן. ולפי הפשט
הכה, בעלמא אינו נתן לאמי אדם, בלוי ורש הוא בעולם בליבוי בן,
(וה' קובל הערות ובעלמא)

ואולם הקרלנו (בקדש רלנו ובעלמא אות ב') בלפי הרמב"ן אפשר לישב
הני דקמני בקידושין ס"ב ב' אל הרי לו יהיה עד שתני לי ר' נתן, מת
(בלי בנים ובקרקע לילם) נתנה לאחר אחר לוי מן אקרבו, ולכאורה כיון
דרובה להמקן לילם, מוכרח נתנה לאחר ומהו מה לאחר מקרבו, והרי הכל
מן בן. ואולם הקרלנו דמיירי דהיכא הוא ספק בס לראשון, שאינו אם המת
ספק בס לאחרון והוא יבם, ומיירי דהמת אינו אחוז מן הבם, ולדעתו יעקב
נמי אם המת ומת, ורק נשאר מן אחר לראשון, והלכך הוא ספק בס לראשון

נמצאו בשמעון הולד הוא בן של יעקב ורחל, וספק בכ לראובן, נמצאו
בשמעון הוא בן של בעולה ורחל. ואמנם נולד להעלם בן מאשתו לידה.
ונמצאו בשמעון ולוי אינם אחים מן האם, והספק הוא אם שמעון ולוי
הם אחים מן האב ובבלעדל, דאמנם מתר לשמעון לישא אחר לוי, דאם
הם אחים מן האב הוי יבום מצוה, ואם לאו, אב שני (דהרי הם
לא אחים מן האם). אמנם אינה יכולה אחר לוי לחת כ' נוכ לשמעון,
ולא לומר מאמנם אם הוא אחיו של לוי מן האב, הרי חתן לשמעון ומתיים
המצוי, משום דבוודאי לא אפשר לדרש היינו דחתן לדרש שיכול להעמיד
מן הבן, ולמנין ירושה אין כאן מתיים אלא לדרש, כיון דהוא
ספק אם, ונמצא לאחר מקרבו דהם יהוי אחים, ואם הוא
לפי שני הכאן בבלעדל.

וז' בסולמית הקרובי בא אידי בר אבן (בא לא) בפי הבנו
חבצאל שם המובאו בתוס שם, דמאי דסלקא דא בהרמב
ל בלון שהם